

Trafikverkets sektorsbeskrivning och kriterier för riksintressekommunikationer

Remiss från Trafikverket
Remisstid den 13 september 2024

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Dokumentet Trafikverkets sektorsbeskrivning och kriterier för riksintressekommunikationer ska utgöra ett stöd vid utpekande av områden av riksintresse för trafikslagets anläggningar. Trafikverkets syfte med riksintressen är att värna befintliga anläggningar samt säkerställa att nya anläggningar kan byggas.

Kriterierna utgår ifrån kraven i Boverkets vägledning för riksintressemyndigheter:

- området hyser värden av stor nationell vikt,
- området behövs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden,
- området behövs för att genomföra eller upprätthålla nationellt viktiga strukturer.

Trafikverket har remitterat Sektorsbeskrivning och kriterier för riksintressekommunikationer till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att Trafikverkets riksintressen och dess geografiska utbredning fortsätter att utgöra en begränsning för stadens möjligheter att utvecklas och vill därför lyfta fram att ett omfattande samarbete mellan staden och Trafikverket är en förutsättning för planerad stadsutveckling i Stockholms stad.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholms stad har en långsiktig målsättning om att bygga 140 000 bostäder till år 2035. En central del av stadens framtida stadsutveckling är omvandlingen av Bromma flygplats till Bromma Parkstad. Det är därför av största vikt att riksintresset Bromma flygplats inte förhindrar eller försvårar utvecklingen av den nya stadsdelen efter år 2038, då avtalet för flygplatsen löper ut.

Trafikverkets riksintresse och dess geografiska omfattning utgör fortsatt en betydande begränsning för Stockholms stads utveckling. Omfattande riksintressen hindrar byggandet av bostäder, arbetsplatser och kollektivtrafik. Jag ser positivt på att Trafikverket har förtydligat kriterierna för utpekande av riksintresse, men en nära och omfattande dialog mellan staden och Trafikverket är en förutsättning för att staden ska kunna växa på ett hållbart sätt.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontoret tjänsteutlåtande.

Stockholm den 11 september 2024

borgarrådet Karin Wanngård

Bilagor

1. Remiss - Motiv till förändring av Trafikverkets sektorsbeskrivning och kriterier för riksintresse, dnr KS 2024/774-1.2
2. Bilaga - Rapport - Riksintressen för trafikslagets anläggningar, dnr KS 2024/774-1.3

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andréa Hedin (alla M) enligt följande.

Vi vill särskilt understryka behovet av att kriterierna för Trafikverkets riksintresse även framöver tar hänsyn till behovet av goda flygförbindelser. I ett läge när tillgängligheten till Stockholm riskerar tillväxten både lokalt och nationellt, är det viktigt att Arlanda byggs ut och Bromma flygplats finns kvar.

Vi vill också betona vikten av att Östlig förbindelse genomförs, men också att riksintressepreciseringen inte i onödan försvårar stadsutvecklingen i Stockholm.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Johan Paccamonti och Kristina Lutz (alla M) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Dokumentet Trafikverkets sektorsbeskrivning och kriterier för riksintressekommunikationer ska utgöra ett stöd vid utpekande av områden av riksintresse för trafikslagens anläggningar. Trafikverkets syfte med riksintressen är att värna befintliga anläggningar samt säkerställa att nya anläggningar kan byggas.

Det finns sedan tidigare övergripande kriterier för utpekande av anspråk på transportsektorns riksintressen:

- mark- och vattenområden för såväl befintliga och planerade som för framtida kommunikationsanläggningar kan pekas ut som riksintressen,
- anläggningens funktion i transportsystemet är av grundläggande betydelse vid bedömningen,
- funktionen kan vara av internationell (ingå Trans Europeiska Transportnätverket, TEN-T), nationell eller av särskild regional karaktär. Av särskilt intresse är länkar som sammanbinder andra kommunikationsanläggningar av riksintresse eller noder som är av betydelse för samverkan mellan flera trafikslag,
- unika lägesbundna naturförutsättningar kan också vara av riksintresse.

Trafikverket bedömer att kriterierna gäller med ett undantag. Funktion som är av särskilt regional karaktär ska inte längre utgöra kriterium för utpekande av riksintresse, det är bara anläggningens betydelse ur ett nationellt perspektiv som räknas. Samtliga anläggningar som uppfyller ett eller flera av kriterier blir inte automatiskt ett riksintresseanspråk utan bedömning görs av varje anläggning enskilt.

Trafikverket gör också anspråk på mark för att möjliggöra nya transportlösningar, som kommer att utgöra en riksintressant nod, länk eller stödsystem när det är byggda. Dessa benämns som planerade eller framtida kommunikationsanläggningar av riksintresse. Om den framtida anläggningen är i ett tidigt planeringsskede utan beslutad lokalisering kan riksintresset begränsas till kritiska passager. Om den framtida anläggningen saknar ekonomisk planering, inte finns i nationell plan eller i länsplanerna, behöver det göras en bedömning om att det är rimligt att anta att anläggningen kommer att byggas i framtiden.

Den aktuella översynen av sektorsbeskrivning och kriterier som nu är på remiss kommer att få effekt på Trafikverkets riksintresseanspråk när dokumentet är beslutat, det vill säga vid årsskiftet 2024/2025.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 juli 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2024 framgår att det långsiktiga målet i Stockholms stad är att skapa förutsättningar för att 140 000 bostäder byggs till år 2035. Staden ska också bidra till avvecklingen av Bromma flygplats i syfte att omvandla området till Bromma Parkstad och konkret planera för detta.

Stadsledningskontoret är positivt till att Trafikverket justerar sina kriterier för utpekande av riksintressen genom att tydliggöra kriterierna samt att funktion som är av särskild regional karaktär tas bort som kriterie för utpekande av riksintresse.

Stadsledningskontoret är medvetet om att klassificeringen riksintresse ger ett mycket starkt skydd och vill framföra att omfattande riksintressen hindrar planerad stadsutveckling till exempel för byggande av bostäder, arbetsplatser och kollektivtrafik. Utöver riksintressen finns ytterligare nationella begränsningar för stadsutvecklingen som ligger utanför stadens rådighet till exempel skyddszoner vid vägar och järnvägar.

Stadsledningskontoret noterar att den befolkningsökning som beskrivs i dokumentet inte stämmer med SCBs senaste befolkningsprognos (SCB 240516). Enligt SCB har Sverige nu den lägsta folkökningen på 22 år. Utpekandet av riksintressen bör anpassas utifrån detta.

Stadsledningskontoret vill framföra att riksintressepreciseringen för Östlig förbindelse är ett exempel som innebär långtgående konsekvenser då det försvårar genomförandet av stadens planerade bostadsbyggande och utbyggnad av ny kollektivtrafik. Stockholms stad har i tidigare remissvar avstyrkt förslaget till riksintresseprecisering för Östlig förbindelse (KS 2020/296). Stadsledningskontoret önskar en justerad omfattning av riksintressepreciseringen, framförallt genom att trafikplats Frihamnen tas bort.

Stockholms stad har i avtal upplåtit området för Bromma flygplats till år 2038. Stadsledningskontoret anser att riksintresset Bromma flygplats inte får förhindra eller försvåra stadens kommande utveckling av en ny stadsdel efter år 2038.

Sammanfattningsvis kan stadsledningskontoret konstatera att Trafikverkets riksintressen och dess geografiska utbredning fortsätter att utgöra en begränsning för stadens möjligheter att utvecklas. Stadsledningskontoret vill därför lyfta fram att ett omfattande samarbete mellan staden och Trafikverket är en förutsättning för planerad stadsutveckling i Stockholms stad.

Som svar på remissen Trafikverkets sektorsbeskrivning och kriterier för riksintressekommunikationer hänvisas till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.